

ข้อมูลพื้นฐาน

ลักษณะความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ ในอดีตพอจะแยกได้ดังนี้

1. การทำนา ทำสวน และหาปลาจากคลองอุ้ตะเภามาเป็นอาหาร ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้าน ท่าหลา บ้านหัวควาย บ้านโอ บ้านโคกเสน บ้านโคกคาเหนือ บ้านดอน บ้านอุ้ตะเภา บ้านหลวงนา บ้านจีน บ้านคูเต่า
2. การทำประมงในทะเลสาบสงขลา และการทำนา ได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านควนเหนือ บ้านควนใต้ บ้านคดหม้อ บ้านทอนโหมลง บ้านเกาะนก บ้านปากบาง บ้านปลายแหลม และบ้านบางโหนดนอก
3. การทำนา และหาปลาน้ำจืดในทุ่งนํามาเป็นอาหาร ได้แก่ บ้านบางโหนดใน

จากสภาพที่กล่าวถึง เป็นวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีต เริ่มตั้งแต่ เริ่มตั้งถิ่นฐานซึ่งมีมา ยาวนาน ไม่สามารถประมาณได้ และมีการเปลี่ยนแปลงมาตามยุคสมัย และเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพอจะกล่าวเป็นเรื่องราว ได้ดังนี้

การปกครอง

ในอดีตยังไม่มีรูปแบบการปกครองที่ชัดเจน การเป็นอยู่ได้อาศัยพระ โตะอิหม่าม ผู้เฒ่า ผู้แก่ เป็นผู้คอยช่วยเหลือ ชี้แนะจนถึงขั้นการตัดสินปัญหา ข้อพิพาทต่างๆ จนถึงปี พ.ศ. 2475 เริ่มใช้กฎหมายปกครอง ท้องที่ จึงจัดให้มี การแบ่งเขตรับผิดชอบกันเป็นหมู่บ้าน สมัยแรกๆ มีขุนพิบูลพงศ์ เป็นกำนันตำบลคูเต่า ตำบลคูเต่าสมัยนั้นแบ่งการปกครองเป็น 14 หมู่บ้าน และมาเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง สมัยท่านกำนันเปลี่ยน พาหุ กุล เหลือ 10 หมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

หมู่ที่ 1 คือ บ้านบางโหนดนอก ดิดชายทะเลสาบสงขลา

หมู่ที่ 2 คือ บ้านบางโหนดใน แต่เดิมตั้งอยู่กลางทุ่งนาและปัจจุบันย้ายมาตั้งใหม่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลาใกล้ๆ บ้านบางโหนดนอก

หมู่ที่ 3 คือ บ้านแหลมโพธิ์ ประกอบด้วยละแวกบ้านต่างๆ คือ บ้านปลายแหลม บ้านทอนสำโรง บ้านหัวทุ่ง

หมู่ที่ 4 คือ บ้านเกาะนก และบ้านปากบาง

หมู่ที่ 5 คือ บ้านควน เดิม คือบ้านควนใต้

หมู่ที่ 6 คือ บ้านคูเต่า เดิม คือบ้านจีน

หมู่ที่ 7 คือ บ้านใต้ เดิม คือบ้านควนเหนือประกอบด้วยละแวกบ้านต่างๆ คือ บ้านหัวสะพานปุน บ้านคู บ้านหัวสะพาน และบ้านคดหม้อ

หมู่ที่ 8 คือ บ้านดอน ประกอบด้วย ละแวกบ้านดอน บ้านโอ บ้านอุ้ตะเภา และบ้านหลวงนา

หมู่ที่ 9 คือ บ้านหัวควาย ประกอบด้วยละแวกบ้านหัวควาย บ้านโคกเสน บ้านโคกคาเหนือ และบ้านระหว่างวัด

หมู่ที่ 10 คือ บ้านท่าหลา ประกอบด้วยละแวกบ้านท่าหลา และบ้านบางโทง

กำนันผู้ปกครองท้องที่ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน มีดังนี้

1. ขุนโสพิกุลพงศ์
2. กำนันเปลี่ยน พาหุกุล
3. กำนันเนื่อง จินดาวงศ์
4. กำนันเต๊ะ ปกติ
5. กำนันอุหมาด หมัดบิลเฮด
6. กำนันอาคม ส่งศรี

การศึกษา

สมัยก่อนที่จะมีโรงเรียนเปิดทำการสอน ผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน จะไปฝากตัวเป็นศิษย์วัด เรียนกับพระภิกษุสามเณร และต่อมาทางราชการได้เปิดโรงเรียนประชาบาลขึ้นที่วัดดอน และเปิดที่อื่นๆ ตามลำดับ เช่น ที่วัดชลธารประสิทธิ์ ที่วัดบางลึก และที่บ้านใต้ การศึกษาขยายขึ้นตามลำดับ จนถึงปัจจุบัน มีโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจำนวน 6 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 1 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน 1 แห่ง

การศาสนา และวัฒนธรรม

ในตำบลคูเต๋ามีวัด 4 แห่ง ที่พัทสงฆ์ 1 แห่ง มีมัสยิด 5 แห่ง อัตราส่วนการนับถือศาสนาพุทธ และอิสลามประมาณ 60 : 40 มีประเพณีสำคัญประจำท้องถิ่น เช่น การลากพระ การแข่งขันเรือยาว ในอดีตมีประเพณีการทำขวัญข้าว ตลอดจนการเล่นต่างๆ

การทำมาหากินและการประกอบอาชีพ

แต่เดิมการทำมาหากิน คนในตำบลคูเต๋าย่อมจะทำมาหากินแบบเรียบง่ายเพื่อการเลี้ยงชีพ เช่น การทำนา การทำสวนกล้วยตานี การทำสวนส้มโอ ส้มแป้น การหาปลาน้ำจืด ปลาน้ำเค็มและสัตว์น้ำอื่นๆ หลังปี พ.ศ. 2530 มีปัญหาด้านการทำนา เนื่องจากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป การทำนาไม่ค่อยได้ผล คนที่เคยทำนาจึงหันไปประกอบอาชีพรับจ้าง ขายแรงงานในเมืองหาดใหญ่และทำการเพาะปลูกพืชต่างๆ เช่น ผักบุ้งจีน ปลูกอ้อยเลี้ยงปลาดุก เลี้ยงกุ้ง ทำประมง และค้าขาย

สถานที่สำคัญ

ในตำบลคูเต๋ามีสภาพที่สำคัญอยู่ในทุกหมู่บ้านซึ่งเป็นสภาพที่รวมจิตใจของผู้คน ดังนี้

1. ท่าหลา ตั้งอยู่ริมคลองอู่ตะเภา หมู่ที่ 10 ตำบลคูเต๋ามีศาลาเป็นที่พักของผู้เรือยนต์ เรือหางยาว ที่จะเดินทางไป หาดใหญ่ – สงขลา ในอดีต ปัจจุบันยังมีการอนุรักษ์ และสร้างศาลาหลังใหม่ขึ้น และเป็นชื่อของสะพาน

ท่าหลามาจนถึงปัจจุบัน

2. บางโทอง เป็นชื่อปลายลำน้ำสาขาของคลองอู่ตะเภาจะเป็นทางน้ำไหลหลาจากคลองอู่ตะเภาออก ไปยัง

ทุ่งนาที่ราบลุ่ม ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 10 ตำบลคูเต่า และเป็นชื่อของสะพานบ้านบางโพง ในปัจจุบันและ มีมัสยิดบ้านบางโพง

3. ท่าควาย ตั้งอยู่ริมคลองอู่ตะเภาหมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่าเป็นสถานที่ ที่ผู้คนนำวัว ควายลงกินน้ำ ในคลองอู่ตะเภา

ปัจจุบันไม่มีสภาพให้เห็นเพราะได้พัฒนาเป็นถนนไปแล้ว

4. วัดชลธารประสิทธิ์ ตั้งอยู่ริมคลองอู่ตะเภา หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งของตำบลคูเต่า มีโรงเรียน

ประถมศึกษาภายในวัด

5. โลกคาเหนือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า โลก คือ ที่สูงและผู้คนจะยึดเป็นที่ตั้งบ้านเรือน ที่สูงโลกคาเหนือเป็นที่สูง

บริเวณที่ราบลุ่มกลางทุ่งนา ปัจจุบันเป็นชื่อของสะพานบ้านโลกคาเหนือ

6. โลกเสน ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ตำบลคูเต่า โลก คือ ที่สูง และผู้คนจะยึดเป็นที่ตั้งบ้านเรือน ที่สูงโลกเสนเป็นที่สูงบริเวณทุ่งนา ปัจจุบันเป็นชื่อของสะพานบ้านโลกเสน

7. ท่าโอ ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า เดิมเป็นท่าเรือสำเภา แวะซ่อมเรือ ซึ่งวิ่งในคลองอู่ตะเภาไปส่งสินค้าในอำเภอ

หาดใหญ่ ปัจจุบันเป็นที่อนุรักษ์ไว้ให้เป็นประวัติศาสตร์

8. วัดอู่ตะเภา ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า เป็นวัดเก่าแก่สุดสร้างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คือสร้างเพื่อ พ.ศ. 210 มีโบราณวัตถุที่เป็นที่เคารพนับถือของผู้คนในชุมชน คือ วัตถุโบราณแกะสลักไม้เป็นรูปนุมา นชาวบ้านเรียกว่า “ดาหมาน” และบริเวณที่ตั้งวัดแห่งนี้เดิมเป็นที่จอดเรือสำเภาของพ่อค้า

9. วัดดอน ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า “ดอน” เป็นชื่อเรียกที่สูงบริเวณที่ราบลุ่ม วัดดอนเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่ง

ของตำบลคูเต่า คือ สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2210 วัดนี้ได้ให้ที่ธรณีสงฆ์หน้าวัดเป็นที่ตั้งโรงเรียนประถมศึกษา คือโรงเรียนวัดดอน และภายในวัดยังมีพิพิธภัณฑสถาน เก็บรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้และวัตถุโบราณในชุมชน

10. หลาทวด ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่เคารพนับถือกันมาตั้งแต่สมัยคนจีนรุ่นแรกๆ

ที่อพยพเข้ามาอยู่ในแถบนี้ และจะมีพิธีไหว้ทวดประจำปีทุกปี ในเดือน 3 แรม 9 ค่ำ

11. สถานีอนามัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า

12. โรงเรียนคูเต่าวิทยา ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

13. สถานีตำรวจธร ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลคูเต่า

14. ที่ทำการเทศบาลตำบลตำบลคูเต่า ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลคูเต่า

15. โรงเรียนบ้านไค้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคูเต่า

16. โรงเรียนส่งเสริมวิทยามุสลิม ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคูเต่า เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาสามัญ ทำการสอนระดับมัธยมศึกษา

17. มัสยิดบ้านเหนือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคูเต่า

18. มัสยิดบ้านหัวสะพาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลคูเต่า

19. มัสยิดบ้านควน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลคูเต่า

20. มัสยิดบ้านทอนโหมลง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลคูเต่า

21. หาดแหลมโพธิ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลคูเต่า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลของตำบลคูเต่าและเป็นที่ท่องเที่ยวชายทะเลแห่งเดียวของอำเภอหาดใหญ่และ เป็นที่ตั้งของที่พักรถยนต์แหลมโพธิ์

22. วัดบางโหนด ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลคูเต่าและเป็นที่ตั้งของโรงเรียนวัดบางลิค

23. โรงเรียนบ้านเกาะนก ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลคูเต่า

24. โรงเรียนบ้านควน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลคูเต่า

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

1. คลองอู่ตะเภา เป็นลำน้ำสำคัญที่ไหลผ่านตำบลคูเต่ารวม 8 หมู่บ้าน จนออกสู่ทะเลสาบสงขลา
2. ทะเลสาบสงขลา ตำบลคูเต่ามีพื้นที่ติดชายทะเลสาบสงขลา รวม 3 หมู่บ้าน
3. ป่าชายเลนริมทะเลสาบสงขลาบริเวณตำบลคูเต่ามีป่าชายเลนซึ่งเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำเป็นพื้นที่กว้างมีพันธุ์ไม้
น้ำต่างๆ เช่น จาก โกงกาง ลำพู ประดู่ เป็นต้น

บุคคลสำคัญ

1. พระครูพิพัฒนโชติ เจ้าอาวาสวัดดอน เป็นครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 1 ของ กระทรวงศึกษาธิการ
2. พระครูสุคนธ์ศีลาวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดอู่ตะเภา เป็นพระนักอนุรักษ์สืบสานประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ เช่น การแกะลายไทย การขุดเรือยาว เป็นต้น
3. กำนันเต๊ะ ปกติ อดีตกำนันตำบลคูเต่า มีผลงานดีเด่นรับรางวัลแหวนทองคำ
4. กำนันอุหมาด หมดบิลเฮด อดีตกำนันตำบลคูเต่ามีผลงานดีเด่น รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และรับรางวัลแหวนทองคำ

องค์กรในชุมชน

1. ธนาคารชีวิต เป็นการรวมตัวของบุคคลในชุมชน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีการออมเงินสัจจะ และกู้ยืมมาใช้ประโยชน์
2. สมาพันธ์กองทุนชุมชนตำบลคูเต่า เป็นองค์กรที่มาจากการรวมตัวของกองทุนชุมชนในตำบล เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

ภูมิประเทศ

ตำบลคูเต่าเป็นพื้นที่ราบริมฝั่งคลองอุต๊ะเกา และริมฝั่งทะเลสาบสงขลา มีลำคลองอุต๊ะเกาซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างตำบลคูเต่า และอำเภอบางกล่ำไหลผ่านสู่ทะเลสาบสงขลา ที่หมู่ที่ 4 บ้านเกาะนก จึงทำให้ราษฎร หมู่ที่ 8,9,10 มีอาชีพการเพาะปลูก สำหรับพื้นที่ด้านเหนือซึ่งอยู่ใกล้ทะเลสาบ คือ หมู่ที่ 1,2,3,4,5,6 และ 7 ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงปลาจุก เลี้ยงกุ้งกุลาดำ และอาชีพประมง

1. ข้อมูลศักยภาพตำบล

1.1 การศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ศูนย์
- โรงเรียนประถมศึกษา 6 ศูนย์
- โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 1 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
- ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ 10 แห่ง

1.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด / สำนักสงฆ์ 5 แห่ง
- มัสยิด 5 แห่ง

ประชากร

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 10,551 คน แยกเป็นชาย 5,175 คน แยกเป็นหญิง 5,376 คน

จำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม	ศาสนา	
						พุทธ (ร้อยละ)	อิสลาม (ร้อยละ)
1	บ้านบางโหนด	145	341	387	728	100	-
2	บ้านบางโหนดใน	55	86	98	184	100	-
3	บ้านแหลมโพธิ์	289	683	663	1,346	60	40
4	บ้านเกาะนก	133	84	88	172	100	-
5	บ้านควน	348	725	718	1,443	-	100
6	บ้านคูเต่า	193	372	391	763	60	40
7	บ้านใต้	553	1,599	1,655	3,254	1	99
8	บ้านดอน	265	460	501	961	100	-
9	บ้านหัวควาย	226	431	441	872	100	-
10	บ้านบางโทอง	184	394	434	828	60	40
รวม		2,391	5,175	5,376	10,551	55	45